

**ДУ Рівненська обласна фітосанітарна
лабораторія**

**Американський білий
метелик
(*Hyrphantria cunea* Drury)**

Рівне 2016

В Україні набуває широкого поширення один з карантинних об'єктів, американський білий метелик. Американський білий метелик (*HuphantriacuneaDrury*) - багатоїдний карантинний шкідник. Пошкоджує понад 300 видів різних трав'янистих, кущових та деревних культур. Найулюбленішими культурами є шовковиця, клен американський, бузина, волоський горіх, хміль, вишня, слива, яблуня, айва та інші плодові культури. Батьківщиною американського білого метелика є Північна Америка. Гусениці, відроджені з однієї кладки яєць, можуть повністю оголити плодове дерево 10-15- річного віку.

На території України живлення гусениць відмічено більш як на 250 видах плодових і декоративних порід, і тому характеризує його як винятково агресивного і небезпечного шкідника, здатного завдати великої шкоди насадженням.

За даними Державної служби з карантину рослин України, американський білий метелик в минулому році був виявлений в таких областях України, а саме: Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Запорізькій, Київській, Кіровоградській, Луганській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій. Поширюється він транспортними засобами при перевезенні сільськогосподарської продукції та промислових вантажів.

Зовнішні ознаки шкідника

Американський білий метелик - білосніжний, із шовковистим відливом. Іноді зустрічається з темними або жовто-коричневими цяточками на крилах. Голова, груди, ноги і черевце вкриті білими волосинками. Вусики чорні з білим запиленням: у самців перисті дворядно-гребінчасті, у самиць - дворядно-пильчасті нитчасті, живе 8–10 діб.

Розмноження та розвиток

Метелик розвивається у двох генераціях. Літ метеликів другого покоління починається у другій половині липня. Метелики цього покоління відкладають до 2500 яєць. Зимує у стадії лялечки на штабах дерев, у тріщинах кори, опалому листі, ґрунті, упаковці, ящиках.

Самиці відкладають яйця на нижню частину листка, після чого гинуть. Яйця круглі, жовто-зелені або золотисто-жовті, діаметром 0,5–0,7 мм. Гусениця довжиною 30–35 мм, бархатисто-коричнева з чорними бородавками. Вони живуть колоніями, обплітаючи листки павутинням, утворюють гнізда. Дорослі гусениці зустрічаються на листках поодиночі. Вони розвиваються від 38 до 57 днів. На початку липня гусениці американського білого метелика заляльковуються. Лялечка світло-жовта, згодом темно-коричнева, довжиною 10–15 мм, у пухкому павутинному коконі. Стадія лялечки триває 15–20 діб. Зимують лялечки під відмерлою корою дерев, рослинними рештками, в тріщинах ґрунту і щілинах парканів, під навісами та в інших захищених місцях. Навесні після переходу середньодобової температури вище 10°C закінчується їх розвиток, який триває 2–3 тижні. Виліт метеликів навесні відбувається недружно, розтягуючись іноді до місяця. Перші метелики з'являються наприкінці квітня-початку травня. Літають вони 25–30 днів, тільки вечорами та вночі.

Самки відкладають яйця на верхній і нижній боки листків та на трав'яну рослинність групами по 300–500 яєць, укриваючи кладку тонким прозорим пушком. Плодючість - 1200–1500 яєць. Розвиток яєць, залежно від температури, триває від 6 до 15 днів.

Відроджені гусениці скелетують листок, пізніше з'їдають його цілком, залишаючи тільки грубі жилки. Активні вночі й на світанку, вдень сидять на нижньому боці листка. Зі зниженням температури до 5–6°C живлення припиняється. Без живлення гусениці можуть існувати до 15 діб.

Тривалість розвитку гусениць 45–54 діб. За цей час вони линяють 6–7 разів. На початку липня гусениці заляльковуються у різних захищених місцях. На розвиток лялечки потрібно 9–14 діб. У липні-серпні відбувається літ метеликів другого покоління. Самки відкладають 2000–2300 яєць. Гусениці, які завершили розвиток, у серпні-вересні заляльковуються і залишаються до весни наступного року. В південних областях шкідник розвивається у двох поколіннях.

Гусениці, відроджені з однієї кладки яєць, можуть повністю оголити плодове дерево 10–15 річного віку. Лялечки гинуть у зимовий період при зниженні температури нижче –30 °С. Гусениці які завершили розвиток, у серпні вересні заляльковуються і залишаються до весни наступного року.

Гусениці, що відродилися, починають шкрябати епідерміс листя. Підростаючи, розповзаються по всьому дереву, а за відсутності корму мігрують на інші дерева. Життя гусениць триває 35–45 діб. За цей час вони линяють 6–7 разів і встигають завдати непоправної шкоди рослинам. Метелики відроджуються із перезимованих лялечок наприкінці квітня-на початку травня, а літнього покоління - наприкінці липня-на початку серпня. Відкладають яйця з нижнього боку листка, прикріплюючи їх секретом. За оптимальних умов (вологість повітря 70–80% та температур повітря плюс 22–25оС) кожна самка здатна відкласти протягом 1–2 днів від 200 до 2000 яєць.

Гусениці повністю об'їдають листя на деревах, оповиваючи гілки павутиною, що призводить до порушення обмінних процесів у рослинах та їхнього послаблення. Знижується урожайність і захисна, декоративна, естетична функції насаджень. У плодкових дерев урожайність зменшується до 20%, а при 75% ураження урожай практично відсутній. Типовим місце живленням є насадження у населених пунктах, присадибних ділянках, парках, садах, уздовж доріг. Джерелом заселення шкідника залишаються і лісосмуги, де концентрується більшість його гнізд, а це викликає реальну загрозу розселення на прилеглі промислові сади.

Заходи боротьби

Застосовують організаційні, агротехнічні та хімічні методи. Контроль за перевезенням вантажів, агротехнічних методів збір та знищення гусені та кладок яєць. Гілки з гніздами обрізають і спалюють. На уражених деревах видаляють мертву кору, стовбури обмазують вапном. На присадибних ділянках застосовують ловильні пояси із картону чи гофрованого паперу, який перед заляльковуванням гусені знімають і спалюють. Винищувальні методи: 2–3-кратна обробка гусені 1–2-х поколінь інсектицидами з інтервалом 7–10 днів препаратами Карате, 5% к. е. (0,2–0,4 л/га); Дімілін, 25% с. п. (0,1–0,2 кг/га); Фосбецид, 50% к. е. (0,5–1,5 л/га) тощо. Витрати робочого розчину - 2–10 л на 1 дерево, залежно від розміру крони. Біологічна боротьба: використовують підвиди *Bacillus thuringiensis* та препарати на основі грибів *Beauveria bassiana* і *B. globulifera*, яйцевого паразита трихограма (*Trihogramma dendrolimi*) і нематоди.

- Територія вільна від АБМ
- Незначне поширення АБМ
- Підзона з помітним коливанням чисельності АБМ
- Масове поширення АБМ